

111 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【四季泰雅語】 高中學生組 編號 3 號

nanak pinqbaqan kk'man ru qqhuniq qa qalang Tayal

ita ccquliq na tayal ga, qqhuniq na rrgyax sqyanux ta, skahul ta qqnixan roq ki ryax na cinbwanan lmamu bway, tmubux, miyup rgyax musa qmalup, musa lmamu kk'man, pisan nqa sina, yahux, yahox balay, mala, kbakit pori qwayni sramat ru alang ayang, qabax qaniy ga, giwan rramat ccquliq na ttayal.

ita tayal ga, scimu ta uyi ayang na kk'man, pisan nqa maqaw, tana, tluy bqci ga pqaniq llaqi, sskwan na ggiri qsya, qsahuy bqni blhuy alan pga na kkneril, gamil qwani kblayun qqaya na cinninun, wayay na kgiy alan cinun lukus, qhuniq qalux sccu boyax mrusa... qabax qaniy ga, giwan snku qutux nanak na pinqbaqan tunux ttayal.

maki kinnalay nha minnanak qqaya pcisan llaqi cyunga, pisan nqa qoyax ki lkus skbalay nha tepu, s'agan nha bswaw ru qsahuy bqni na qhuniq boliq, galan nha lokah m'bu baliq nya, shap nha bway qhuniq ki bqci kmit, ima mstun kinbalay ini psqit pilax pspung, magan gamil k'man na kibik ki lbak lmiquy msqun miyup mtlubux, memaw si pi... pi... hngiyang mlawa, qabax qqaya pzi'un na llaqi ttayal cyunga ga, lungun ru pqasun calay.

maki uyi pinqbaqn bnheci ta cyunga alan nha iyu kk'man, k'man llaya ga pkblaq llamu kinmxal, yan nqa mngihuy ki mxal hwinuk, mxal hbu, qilis cinnakuy, Kitan qa tangux yahux ru yahux thkun ayang, thuyay pbasaw sqwawan, magan qilis uyi ga, tanguw lmiquy ini ga qesuw sqnun tmmaq, s'umuk sqa qilis lga, ini htuw ramu nya la.

ita tayal hiya ga, qabax qqhuniq ki kk'man qaniy ga, spglux nha nniqun, plkusun, kki'an, mtiywaw, mcisan, pphgup, nanu qabax kinbleqan nya qaniy ga, nyan thuyay skblaq qabax llaqi na kinbahan, blequn psbaq ru mlahang, thuyay 'mubuy, ini cbalay bahiy mungi qabax snbil pinsbaq na binheci ta.

kinbaqan qqhoniq ki k'man qa Tayal ani, si sey maha qani ga kinbaqan bnheci na Tayal calay. qani ga yaw na qnxan ta, qnyatay ta psbaq laqi kinbahan ta, sig a pinbuyan ta calay yaw qani bleqaw ta sbaq lhga, psnonay ta maki pktayux royi na Tayal qabax llaqi ta. musa naha qbagun qqhoniq ki k'man ga maki p'aray yaw ita Tayal. hiya ga musa prkyas yaw na pphgupan ro iyu yunga nya ryax.

111 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【四季泰雅語】 高中學生組 編號 3 號

泰雅族的植物知識

森林是族人賴以維生的資源，我們熟知播種和狩獵的季節。昭和草、苦苣菜、刺莧、龍葵、山蘇，或取黃藤心煮湯或炒食，是部落的傳統飲食。

調味：山胡椒果實、食茱萸嫩葉可做香料。小葉桑、懸鉤子做零食。腎蕨地下部的貯水器、水鴨腳可解渴。水鴨腳莖葉可洗滌、通脫木髓心串成項鍊、黃藤莖籐編織器具、苧麻捻線紡織衣物、九芎木可做陷阱。

童玩：用矢竹、桂竹竹管做竹槍，月桃種子、通條木與脫木髓心為子彈；用蓖麻果實上的芒刺互勾，沒斷的是贏家。火炭母草的莖與芒草葉合著吹，發出嗶嗶聲。

醫藥：冇骨消可治腰酸背痛、下腹脹痛、撞傷；小白花鬼針草全株煮水洗浴，可治皮膚病；龍葵、黃鵪菜、苦苣菜嫩葉煮湯做解酒湯；五節芒、加拿大蓬、台灣澤蘭或九芎嫩葉打碎，敷傷口可以止血。

民族植物有效運用在食衣住行、育樂及醫藥，其價值將永續留存，保育工作可保植物資源。

民族植物知識是傳統生態智慧，要傳承、教導泰雅子孫，明白植物和泰雅人的關係，豐富的生命故事，更是人類醫藥發展的寶庫。